

Cap segon sense enyor

Les Nits dels Octubre van reservar, per al 27, una estrena molt especial: Maria del Mar Bonet i Biel Mesquida hi van recantar, redir, recordar Guillem d'Efak i Ovidi Montllor. Un espectacle d'alta intensitat.

A les deu de la nit ja hi ha gent. Va entrant de manera pausada al magnífic claustre de La Nau, a València i va seient, més o menys apressadament, intuïnt visibilitats, per guardar lloc. L'espectacle és a les onze, però hi ha sumes –Ovidi Montllor i Guillem d'Efak i Maria del Mar i Biel Mesquida– que multipliquen, i ningú no es vol arriscar a quedar sense cadira: “Nosaltres, ací, com les iaies que es col·loquen per a la processó” –riu un home.

Una hora abans ja hi batega alguna cosa, a l'espai que ens vigila l'estàtua de Lluís Vives, a cel obert. Les espec-

tatives són altes i la curiositat, també: com sonarà Ovidi des de la veu de Maria del Mar? “No m'ho puc imaginar –comenta algú, d'entre un grup de gent que se saluda i reparteix somriures–, però em fa moltes ganes.” Quan es tanquin els llums, ja hi harà qui aplaudirà. Després, quan s'enfilin la veu immensa de la Bonet i els poemes i les cançons, possiblement és que no pararà d'aplaudir.

Una estima, una idea. L'espectacle va sorgir de les converses entre l'escriptor i poeta Biel Mesquida i la cantant Maria del Mar Bonet, tots dos

amics d'Ovidi Montllor i Guillem d'Efak.

L'aniversari de la mort dels dos artistes, desapareguts ara fa deu anys, explicava Maria del Mar Bonet el dia abans de l'estrena, “ens fa repensar en ells. Nosaltres estem un poc obligats a recantar-los, a redir-los: ja que vivim en un país que oblida tant, necessitem recordar algunes coses i oferir, a través nostre, una pinzellada de tota la feinada que van fer”. És una manera, apunta també Mesquida, marcant la síl·laba del mig, de “re-cor-dar: posar a prop del cor”.

Quant a la selecció dels textos, de les cançons, tal com parlen l'una i l'altre, bé sembla que el procés hagi vingut rodat: “Hem fet un poc el que ens agradava –aclareix Maria del Mar Bonet–. Jo també he triat algunes cançons que per ventura no són les que gent més els canta”. Quines, per exemple? Doncs per exemple “Tot esperant Ulisses”, d'Ovidi: que té “una música molt mediterrània, molt llumi-

nosa, però hi diu coses terribles, profundes i dolgues: 'quan creus que tens, tot s'esmuny'. O 'Montserrat', que és l'antítesi d'això: és l'amor fantàstic, quan tot va bé... Si fins i tot baixen els déus per a ell, en aquesta cançó! L'Ovidi feliç i exultant m'agrada, també."

La Nau. "Dir és redir". Comencen. "Llegir és rellegir". Maria del Mar i Biel es cedeixen la paraula, se la intercanvien. "Cantar és recantar". Preparen el camí per a l'objectiu que declaren: "reviurem els amics". I ho fan.

En les cançons tan bellament interpretades –i tan diferents de com les feien ells, i tan ben fetes, també–, en els poemes dits sense voluntat d'imitació, d'una altra mena de manera perquè cadascú troba el seu to, hi ha, tanmateix, la marca inefable dels dos homenatjats; aquest serà, precisament, un dels encerts de l'espectacle: l'estrany –i delicat– equilibri

Comença Maria del Mar –"on el futur fos l'astre / del bon port"– i de se-

guida enfila Biel, que diu d'Efak –"negret de Guinea / ai negret melà!"– i tot comença.

Al llarg de l'espectacle, amb les veus i la paraula dita o cantada segons el cas, amb la guitarra de Feliu Gasull i el piano i l'acordió de Dani Espasa, n'hi haurà que vibraran de tornar a escoltar Ovidi Montllor –quanta bellesa, en l'"Homenatge a Teresa"!–, n'hi haurà que s'alegraran, senzillament, del retrobament a quatre bandes, i n'hi haurà que descobriran nous colors en tant de tremp i de tendresa com amaven el cantant –i escriptor, i més coses– de Manacor. N'hi haurà, fins i tot, que descobriran, qui sap si de cop, Guillem d'Efak aquesta nit: per cronologia, potser, que al claustre s'hi apleguen –a les cadires ocupades amb temps, als bancs sota les porxades, fins i tot al graó que fa l'estàtua de Lluís Vives– representants d'unes quantes generacions; o potser per aquell silenci de què parlava la cantant de les Illes, que en un moment donat es va voler imposar sobre la cançó; o

Saps quin número calça la teva filla?

Saps quin dia se li ha de posar l'equip de piscina a la motxilla? Has demanat mai hora al servei de pediatria? Saps quan és la propera reunió a l'escola?

Si no ho saps, vol dir que encara que ajudis a casa, el pes de la responsabilitat recau exclusivament en la teva parella.

Saps si queda sabó de rentadora? Saps quin dia canvieu els llençols?

Repartir-se la feina és bo, però si volem avançar i fer possible una bona compaginació entre la vida professional i la familiar, és més bo que fem un equip. Que no siguem, només, ajudants de l'altre.

Saps on és el termòmetre? Saps...

Campanya per al repartiment paritari de les tasques de la llar

En les cançons tan bellament interpretades, en els poemes dits sense voluntat d'imitació hi ha la marca inefable dels dos homenatjats

perquè havia deixat de cantar feia prou de temps; o pels mals fets que de vegades es conjuren per vetar-nos el talent.

Després de la cita a La Nau, en tot cas, d'aquell imponent "Cavallet de serp" —una cançó on d'Efak substitueix el to jazzístic que potser el va caracteritzar i diferenciar del camí més fressat de la cançó, per les melodies d'arrel popular de Manacor—, cantat mig a capella per na Maria del Mar, amb una mena de ràbia imprescindible que, si algú se sorprèn de sentir-la en la seva veu, també haurà de reconèixer tot seguit que hi encaixa, després d'aquell "Cavallet de serp" que va fer estremir les pedres serenes del claustre, dèiem; després de la sensualitat del "Blues en sol" que va bisar la Bonet —"Tan sols per culpa teva me bolc en fang i llim", feia; "Voldria avorrir-te la meitat del que t'estim"—; després de sentir la pell de gallina amb les converses dels morts al cementiri de Son Coletes, dites per Mesquida —"—I ha servit de res?/ La nostra sang vessada/ ha servit de res? —Demanen—/ La nostra sang vessada/ quan llavonses,/ ha servit de res?"—; després de totes aquestes i algunes —moltes— altres coses, difícil serà que els qui poc en saben no cerquin les cançons, els llibres de poemes.

Hi ha qui jura i perjura que aquell dijous, al claustre de La Nau, asseguts en un lloc discret dos entre tants, Guillem i Ovidi, Ovidi i Guillem, comentaven i somreien. No seré pas jo qui ho desmentirà.

Núria Cadenas

Cavallet de serp

Quan m'agafa sa cantera
no és que estigui malsofrit,
és que haig de pegar un crit
per no rebotar en plorera.

Tantes coses voldria, tantes coses vull,
els somnis que tenia han passat per
ull.

De les papallones que he perseguit
sols tinc la polsina que em tenyeix els
dits.

Cavallet de serp que tant t'he encalçat
sols remenes l'aire d'un món esbucacat.

Mala pesta sa cantada i mala pesta sa
cantador,
mala pesta sa cançó i mala pesta
sa tonada.

Dormir desperts, al meu veure, mai
no fa acabar sa son.

Malviatge els qui em fan creure que
amb cançons tot se compon.

Els somnis agafaren un caminonet
enlloc no arribaren, moriren de fred.
Just a banda i banda del mateix camí
hi ha uns avellaners que mai no han
florit.

Cavallet de serp que tant t'he encalçat
sols remenes l'aire d'un món esbucacat,
d'un món esbucacat, d'un món esbucacat...

A on són els somnis, a on se n'han
'nat.

Guillem d'Efak

Autocrítica i crítica (fragment)

Per a uns pollet. Per a altres una fera.
Com bé veureu, no arribe a l'u setanta.
Si com he dit al bell començament
sóc dels qui resta a casa el major temps,
no és per boig, ni per sentir-me estrany.
És pel dubte. I dubte molt companys:
Quina és la porta que s'obre sense
pany?

Quantes persones et reben sense
engany?

Quants parlen d'ells dient que de tu
parlen?

Quants m'estaran posant en dubte ara?
Doncs repetesc: jo parle del meu temps.
Estime el viure d'un cop ja, per a tothom.
Tinc un partit i una ideologia.

Dic el que dic sense cap covardia.
Però també sé el preu de tot això:
més tard o d'hora m'arribarà sentència,
car no interessa qui no llepa amb
paciència.

M'aïllaran, dient que m'he aïllat.

Diran o diuen que ja sóc acabat.
No pense pas donar-me per guanyat.
Mentrestant jo no m'empasso la porga
d'aquells qui creuen que tot està tan
clar.

Respecte això amb tot el meu respecte,
admire artistes, admire comedians.
Però jo sóc jo, i no em puc deslligar,
de mi mateix poc més puc explicar.
Jo sóc l'artista, el cantant, el pallasso.
Sóc l'artista. El cantant. El pallasso!

Ovidi Montllor